

Afgørelser – Reg. nr.: 03751.00

Fredningen vedrører: Kravnsø Mark

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 16-02-1967

Fredningsnævnet 14-06-1965

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

16/2-1967

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1967, den 16. februar, afsagde Overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 1819/65 vedrørende fredning af arealer i Hostrup sogn langs sydbredden af Varde å's udløb i Ho bugt.

I den af fredningsnævnet for Ribe amtsrådsreds den 14. juni 1965 afsagte kendelse hedder det:

"Ved brev af 22. april 1964 anmodede Danmarks Naturfredningsforening efter samråd med fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter, fredningsnævnet for Ribe amtsrådsreds om, at der rejses fredningssag for et område ved sydbredden af Varde å's udløb i Ho bugt.

I Naturfredningsforeningens brev hed det bl.a.:

"Området ved Varde å's udløb er et karakteristisk vestjysk landskab, og man har fra vejen fra Billum sydpå og fra denne vej ad vejen mod Myrthue en meget smuk udsigt over Varde å og dennes omgivelser. En del af dette område nyder en delvis fredning, men såfremt landskabet skal bevare sin nuværende karakter, vil det være nødvendigt at sikre området yderligere."

Området, der mod nord begrænses af Varde å, udgør et ca. 500 meter bredt bælte, strækkende sig fra Billum-Kraunse vejen i nordøst til Myrthuegård i sydvest.

Naturfredningsforeningens påstand går i hovedtræk ud på,

at yderligere bebyggelse forbydes inden for hele området, hvorhos der påstås indført en række regulerende bestemmelser for benyttelsen af de pågældende arealer.

Af et af fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter udarbejdet detailleret oversigtskort fremgår bl.a., at en bræmme af 300 meters bredde langs den af Esbjerg kommune ejede Myrthue plantage og dermed sammenhængende private plantager mod sydvest, samt en bræmme af 150 meters bredde langs Varde å imod nord er omfattet af bestemmelserne i naturfredningslovens § 25, stk. 2 og 4.

Fredningsforslaget omfatter helt eller delvis følgende ejendomme i Hostrup sogn:

Ejernavn	matr.nr.	ejerlav	ca.areal	heraf omfattet af § 25
Henning Sørensen	4 b	Kraunse	29,5	15,4
	1 a	"		
	2 l	"		
	4 g	"		
	11 c	"		
	12 a	"		
	15	"		
	1 k	Myrthue		
	1 l	"		
Karl Andreas Christiansen	2 b	Kraunse	26,5	11,5
	2 i	"		
	4 o	"		
Rudolf Sillesen	7 i	"	5,5	1,0
	2 m	Kraunse		
	4 i	"		
	14	"		
Elva Lydia Dammark	3 n	Kraunse	0,3	0,3
Silles Sillesen	7 h	Kraunse	0,2	0
Thøger Thøgersen	1 c	Myrthue	25,4	25,0
Niels Peder Pedersen	1 a	Myrthue	8,0	8,0
			<u>I alt</u>	<u>95,4</u>
				<u>61,2</u>

Arealerne er beregnet på grundlag af det af fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter udarbejdede oversigtskort.

Den detaljerede fredningspåstand for området er sålydende:

- "1. Området må ikke bebygges. Udvidelse af allerede eksisterende bygninger kan kun finde sted efter fredningsnævnets godkendelse.
2. Boder, skure, master og andre skæmmende indretninger må ikke opføres. Det er dog tilladt uden nævnets godkendelse at indrette læskure i forbindelse med allerede eksisterende landbrug.
3. Afgravning og opfyldning er ikke tilladt.
4. Det er i området ikke tilladt at indrette lossepladser eller oplagspladser for brugte automobiler.
5. Det er ikke tilladt at foretage større beplantning med nåletræer. Dog er plantning af læhegn og beplantning i haver i tilknytning til beboelsesejendomme tilladt.
6. Det er ikke tilladt uden nævnets godkendelse at foretage ændringer af åbredden."

Sagen har af fredningsnævnet været forelagt for Naturfredningsrådet, der i brev af 29. juli 1964 bl.a. udtaler følgende:

"Rådet har haft lejlighed til at besigtige området. Varde å's udløb frembyder såvel fra et geografisk som fra et naturhistorisk synspunkt betydelig interesse, bl. a. fordi der ved højvande trænger saltvand ind i åens nedre løb, hvilket påvirker vegetationen i engene. Udover den naturhistoriske og undervisningsmæssige

interesse, der knytter sig til bevarelsen uden forstyrrende indgreb af samspillet mellem åen, engene og vaderne i Ho bugt, må fremhæves den meget smukke udsigt over det brede å-udløb. Under henvisning til det ovenstående kan rådet anbefale, at den foreslåede fredning gennemføres efter påstanden. I denne forbindelse kan man navnlig pege på, at det må anses for vigtigt, at vejen til Myrthue ikke får randbebyggelse på sydsiden."

Fredningsnævnet, der under behandlingen af denne sag består af dommer Poul Buch, Varde, amtsrådsmedlem, sognerådsformand Alfred Jeppesen, Ølgod, og gårdejer Jørgen Bang Hansen, Sjelborg, har behandlet sagen på behørigt indvarslede møder den 31. august 1964 samt den 1. februar og den 5. april 1965, hvortil var indkaldt samtlige lodsejere og andre interesserede, og hvor tillige repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter, Naturfredningsrådet, Ribe amtsråd, Alslev-Hostrup kommune, Esbjerg kommune, Statens Landvindingsudvalg. Det danske Hedeselskab m.fl. var mødt.

Nævnet har derhos behandlet sagen internt den 3. og 25. maj 1965 og har foretaget indgående besigtigelser af de interesserede arealer.

Nævnet har under sagens behandling haft teknisk bistand af sekretær Jørgen Andersen og landinspektør Gert Alsted, fredningsplanudvalget, Ringkøbing.

Under sagens behandling er der over for nævnet fremsat en lang række protester mod den foreslåede fredning, såvel fra de enkelte lodsejere som fra Alslev-Hostrup sogneråd og fra et lodsejerudvalg for inddigning af arealer ved Varde å's udløb.

Gårdejer Lambert Hansen, St. Hebo, har som formand for dette udvalg henstillet, at ønsket om fredning af de pågældende

arealer frafaldes. Han har i brev af 22.maj 1964 oplyst, at der i en årrække har været arbejdet med et digeprojekt med sluse og højvandspumpestation ved Varde å's udløb til afvanding af arealer omkring åens nedre løb. I brevet hedder det bl.a.:

"Diget er foreslået opført med kronekote 6,0 m og med kronebredde 3,0 m. Det foreslåede dige skal tjene til beskyttelse mod oversvømmelse fra havet af et ca. 2380 ha stort interesseret område, og bekostningen er anslået (marts 1962) til 6,0 mill. kr.

Forslaget er udarbejdet af Hedeselskabet mod en garanti på 70.000 kr., hvilken garanti er stillet af Statens landvindingsudvalg, Ribe amt, Alslev, Hostrup, Janderup, Billum og Varde kommuner samt 191 lodsejere. Det samlede antal lodsejere under planen er ca. 500."

I en af ingeniør Arne Fredborg, Det danske Hedeselskabs kulturtekniske afdeling i Kolding, udarbejdet kortfattet beskrivelse vedrørende forslag til et beskyttelsesdige for Varde å's enge hedder det bl.a.:

"Der har siden 1920'erne været tanker fremme om en beskyttelse af de lave arealer langs Varde å fra et stykke øst for Varde by og til åens udmunding i Ho bugt, og der har været udarbejdet forskellige skitseforslag, der også har taget sigte på beskyttelse af andre lavtliggende arealer ved Ho bugt.

Fra oktober 1930 foreligger et af Hedeselskabet udarbejdet forslag til dæmning over Ho bugt fra Myrthue i vestlig retning mod Ho, og der var påregnet bygget en afvandingssluse i dæmningen. Forslaget var iøvrigt udarbejdet på grundlag af et i 1926 tidligere udarbejdet men henlagt forslag. Forslaget af 1930, der omfattede et interesseret areal på 3360 ha (foruden vandarealet 1600 ha) til en bekostning på 3,5 mill. kr., blev henlagt på grund af for ringe

tilslutning blandt de interesserede lodsejere, men måske også på grund af usikkerheden vedrørende spørgsmålet om formindsnelsen af vandarealet i Ho bugt og en dermed eventuel forøgelse af tilsandingen i Grådyb. I 1940'erne udarbejdedes af Teknisk Central et nyt forslag omfattende en kombineret færdsels- og beskyttelsesdæmning med afvandings- og kammersluse, men iøvrigt med samme dæmningslinie som tidligere foreslået. Forslaget var i 1942 anslået til 7,5 mill. kr., hvortil måtte lægges udgifterne ved afvanding af en del af det indvundne vandområde, hvilket i 1943 var anslået til 3,0 mill. kr. Forslagene er henlagt på grund af vandbygningsvæsenets frygt for indflydelse på Grådybs tilsanding.

I 1955-56 blev der ved lodsejermøder om sagen forelagt skitseprojekter for to mulige løsninger. Den ene omfattede en beskyttelsesdæmning fra Myrthue til Kjelst, hvilken linieføring var den vestligste, som kunne forventes godkendt fra vandbygningsvæsenets side, og forslaget omfattede ligeledes en afvandingsssluse i dæmningen. Bekostningen var i 1955 anslået til 7,0 mill.kr. Den anden løsning omfattede et beskyttelsesdige langs bugten fra Varde å's sydlige bred til højt terræn ved Kjelst, og forslaget omfattede desuden en kombineret afvandingsssluse og højvandspumpestation. Bekostningen var i 1955 anslået til 4,0 mill. kr. Ved lodsejermøderne konstateredes interesse for udarbejdelse af et detailprojekt for den sidste løsning, og mod/^{en}garanti på 70.000 kr. fra lodsejerne, Statens landvindingsudvalg, Ribe amtsråd og de omkringliggende sognekommuner udarbejdedes i 1962 af Hedeselskabets kontor i Kolding på grundlag af omfattende undersøgelser nærværende projekt...."

"Diget er ifølge dette projekt foreslået med kronekote 6,75 m og en kronebredde på 3,0 m. Selve kronen er foreslået befæstet, således at den kan benyttes for gående færdsel.

Afvandingslusen, der skal kunne aflede afstrømningen fra Varde å's ca. 1.100 km² store nedbørsområde, er foreslået udført således, at portene fungerer automatisk, og til at udpumpe vandet fra Varde å i de perioder, hvor vandstanden i havet ikke tillader åbning af slusernes porte, er foreslået installeret 4 stk. automatisk virkende pumper, hver med ydeevne 9 m³ pr. sek. ved 2,8 m løftehøjde.

I forbindelse med dige-og slusearbejdet er foreslået en mindre regulering af Varde å på de strækninger, hvor vandløbet ikke har tilstrækkelige dimensioner til at føre de større afstrømninger.

Bekostningen er i februar 1962 anslået til 6,0 mill. kr. i henhold til kalkulatoriske overslag."

Chefingeniør E. B. Jacobsen har for Statens landvindingsudvalg fremhævet de betydelige landøkonomiske og offentlige interesser, der ligger bag afvandingsprojektet, og har henstillet, at der ikke lægges hindringer i vejen for projektets gennemførelse i den senest foreslåede udformning.

Under forhandlinger for nævnet har det været drøftet, hvorvidt der kunne tilvejebringes en løsning, der tilgodeså såvel frednings- som afvandingsinteresserne, og herunder har en ændret placering af diget været bragt i forslag, således at udsigten fra Tarpbagevejen kunne bevares. Ingeniør Arne Fredborg har til dette forslag bl.a. udtalt:

"På grundlag af de enkelte få boringer, der er foretaget langs landevejen tværs over engarealet skønner afdelingen, at jordbundsforholdene er omtrent tilsvarende forholdene i den nøjere undersøgte digelinie. Den nye digelinies længde er omtrent den samme som forslaget. Jordarbejdet ved dæmnings fremstilling vil derfor

muligvis være af samme størrelsesorden, som efter forslaget, men da i hvert tilfælde en del af diget nærmest slusebygværk må antages at skulle fungere som landevej, må der påregnes en lidt større fyldmængde hertil, og endelig kan det antages, at det måtte være ønskeligt at udføre hele diget som vejdamning, og jordarbejdet vil da blive forøget tilsvarende.

Da det vil blive nødvendigt at udføre slusebygværket i tørlagt byggegrube udenfor den eksisterende Tarphagebros plads, må der påregnes et jordarbejde ved Varde å foran og bag slusebygværket i forbindelse med en udbygning af ålejet.

Selve slusebygværkets dimensioner er bestemt dels af afvandingsslusernes størrelse og dels af bygværkets funktion som højvandspumpestation. Ved at forlægge diget til landevejen berører man det interesserede areals størrelse, og man berører samtidig sikkerheden mod oversvømmelser af de bag diget liggende arealer i de perioder, hvor vandstanden i havet ikke tillader åbning af sluserne.

Nedgangen i det interesserede areal er af størrelsesordenen 5% (ca. 125 ha), medens nedgangen i de disponible vandarealer og lavtliggende engarealer formindskes forholdsvis mere, således at sikkerheden mod oversvømmelse af arealerne bag diget som følge af afstrømningen fra nedbørsområdet formindskes. Det disponible vandareal i vandløb skønnes at være ca. 150 ha, medens de lavtliggende engarealer under kote 1,5 m andrager ca. 300 ha. Under området mellem landevejen og Ho bugt andrager de tilsvarende arealer henholdsvis ca. 20 ha og ca. 60 ha.

En formindskelse af det disponible oversvømmelsesområde bør kompenseres af en forøgelse af pumpekapaciteten. Det er vanskeligt at overse spørgsmålet uden nøjere undersøgelser og bereg-

ninger, men det kan efter afdelingens skøn ikke undgå at fordyre de foreslåede anlæg.

Skønsmæssigt vil afdelingen anslå udgiftsforøgelsen til ca. 3 mill. kr. efter det samme prisniveau, som brugt ved udregningen af overslaget for beskyttelsesdiget (februar 1962). Af det anførte beløb skønnes halvdelen at medgå til dige-og vejarbejder, idet der er regnet med at føre landevejen på diget, hvorved dog bemærkes, at afdelingen ikke har foretaget beregning af, om det i det hele taget vil være muligt at udføre vejdæmningen som foreslået. Et lignende beløb antages at gå til udvidelse af bygværk, pumper samt retablering af åløb o.l. Muligvis vil en del af udgifterne ved vejdæmningen kunne afholdes med vejfondstilskud, men hele forøgelsen påregnes dog ikke at kunne blive tilskudsberettiget.

Med foran fremførte betragtninger er ikke taget stilling til spørgsmålet om, hvorvidt den anførte løsning kan antages at være hensigtsmæssig. Som nævnt har der tidligere været undersøgt to mulige løsninger nemlig en dæmning fra Myrthue til Kjelst med en indbygget afvandingssluse i dæmningen, og den valgte løsning med et dige langs kysten og med en kombineret afvandingssluse og højvandspumpestation i diget. Den sidste løsning er valgt, idet den måtte antages at være billigere, end den førstnævnte, men såfremt ændringen vil medføre en merbekostning som foran anslået, må afdelingen forbeholde sig at vende tilbage til spørgsmålet om at foreslå den anden mulige løsning med en dæmning fra Myrthue til Kjelst og udnyttelse af vandarealet mellem dæmningen og kystlinien som reservoir i de perioder, hvor høj vandstand i havet ikke tillader åbning af afvandingssluserne, idet denne løsning da muligvis kan blive af samme af samme bekostning som den af ændringen foranledigede, ligesom den teknisk set må antages at være lige så fordelagtig som

en løsning med højvandspumpestation."

Amtsvejinspektør Arne G. Jæger, Ribe, har til forslaget om en flytning af diget i brev af 8. januar 1965 til fredningsplanudvalget bl.a. udtalt:

"Da ønsket om at flytte Ho bugt diget må antages at hidrøre fra, at man - ved at bygge diget som foreslået i Hedeselskabets projekt - ville begrænse udsigten fra Tarphagevejen mod vest ved den forholdsvis høje dæmning, foreslog jeg, at man undlod at flytte Ho bugt diget og i stedet byggede diget som oprindeligt foreslået og udvidede kronebredden på det så meget, at man kunne bygge en turistvej oven på diget, efter at det havde sat sig og var i nogenlunde ro. En sådan vej kunne i første omgang bygges ganske let, evt. uden asfaltbelægning. Fra diget måtte vejen sættes i forbindelse med vejnettet mod nord og syd. Merudgiften ved digeanlægget ansloges til 500.000,00 kr., hertil kommer tilslutningsveje til et beløb af ca. 200.000,00 kr. Såfremt digevej og tilslutningsveje optages som offentlige, vil der i alle fald kunne opnås vejrefusion. Ingeniør Fredborg anså det for muligt uden større omkostninger at ændre sluseanlæg m.v.

Ved en sådan ordning opnås:

at udsigten for interesserede ikke hindres. Vejen vil blive meget attraktiv med udsigt mod vest over Ho bugt og mod øst over Varde ådalen,

at den hurtiggående - i visse tilfælde tunge - trafik adskilles fra den lette langsomtgående turisttrafik. Dette er i færdselsmæssig og turistmæssig henseende en meget stor fordel, og at der skabes en særdeles smuk turistvej fra Esbjerg over Hjerting-Sjelborg-Myrthue til Oksbøl og derfra videre til badestrandene.

Såfremt man bygger vejen på diget, vil man formentlig kunne gennemføre fredningen uden at genere en senere gennemførelse af afvandingssagen. Fredningskendelse må da indeholde en bestemmelse om, at afvandingssagen kan gennemføres efter det udarbejdede skitseprojekt under forudsætning af, at der på diget anlægges en turistvej."

Fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter har i breve af 28.januar og 12.marts 1965 bl. a. udtalt:

"..... at man vil finde en løsning af det foreliggende spørgsmål som skitseret af amtsvej- amtsvandløbsinspektør Arne G. Jæger, Ribe, i skrivelse af 8.januar 1965 til nærværende udvalgs sekretær særdeles tilfredsstillende, og at udvalget derfor meget kan anbefale en sådan løsning."

"..... at det pågældende areal bør bevares med sin nuværende landbrugsmæssige udnyttelse uden bebyggelsesmæssig udvikling og uden foranstaltninger, som kan ødelægge eller hindre udsigten over engene, åen og fjorden, i form af plantninger, grusgravninger, opstilling af skure, master etc.

Såfremt det efter en samlet vurdering af samtlige samfundsmæssige interesser, der knytter sig til Varde å's udløb, må anses for ønskeligt at foretage inddigningsarbejder mod Ho bugt, skal man anbefale, at eventuelle diger, pumpestationer, fyldgrave og vejtilslutninger udføres med den størst mulige hensyntagen til udsigter og landskabsformer m.v., og man henviser i forbindelse hermed til det i udvalgets forannævnte skrivelse af 28.januar 1965 anførte vedrørende en turistvej på et eventuelt dige.

Man gør opmærksom på, at udgravninger langs Myrthuevejen viser spor af oldtidsbebyggelse i området, hvorfor det må anses

nødvendigt, at der ved eventuel fyldgravning tages nødvendigt hensyn til mulige arkæologiske værdier."

Danmarks Naturfredningsforening har efter det af amtsvejinspektør Jæger fremsatte forslag til etablering af en turistvej på det projekterede dige i brev af 1.april 1965 bl.a. udtalt: "..... at det ville være overordentligt beklageligt, dersom der gives tilladelse til at opføre et dige langs Ho bugt, idet åmundingen ganske vil skifte karakter. Varde å's munding er praktisk talt den sidste af de vestjydske åer, der er tilbage og har beholdt sit særpræg.

Desuden udgør arealet, der ligger mellem Tarpbagebroen og det projekterede kystdige kun 5% af det totale areal, der er projekteret afvandet i hele Varde ådal, og af disse 5 % (ca. 165 ha) vil de 20 ha stadigvæk være vandlidende. Iøvrigt er boniteten af dette areal vistnok ret ringe.

Såfremt en sikring af det omhandlede areal ikke bliver gennemført, må det forudses, at der bliver lagt et stærkt pres på myndighederne med hensyn til krav om byggetilladelser langs begge åbredder, hvor der allerede nu har været ansøgt om dispensation fra såvel skovgrænselinien som vandløbslinien til sommerhusbyggeri, hvilken randbebyggelse må anses for at være meget uheldig.

Lokalkomiteen må derfor gå ind for, at et eventuelt dige - såfremt en fuldstændig fredning af hele ådalen ikke kan gennemføres - ikke lægges længere mod vest end den nuværende Tarpbagevej.

Endelig anføres, at såfremt et dige langs kysten skal bygges, så det kan bære kørende trafik selv af lettere art, må det forudses, at der skal gå op til en snes år, før man kan være sikker på, at et sådant dige har sat sig, idet bunden i den yder-

ste ende af ådalen er meget blød.

Løvrigt skal meddeles, at vort naturvidenskabelige udvalg har udtalt, at man må vende sig stærkt imod planerne om dæmning med pumpestation ved åens udløb og en dertil knyttet turistvej.

Varde å's udløb er den eneste større åudmunding i vadehavet, som ikke er forstyrret af sluseanlæg og dæmninger, således at værdifulde studier om landskabsudviklingen i relation til havniveauet - såvel den tidligere som nutidige - kan foretages på denne lokalitet.

Endvidere finder udvalget en evt. etablering af en stor, skæmmende pumpestation i dette område landskabelig meget uheldig.

Det skal endelig tilføjes, at Danmarks Naturfredningsforening er indstillet på at tage op til overvejelse at supplere den allerede rejste fredningssag med områder vest for den nuværende Tarpbagevej og kystlinien."

Ribe amts vej- og vandinspektorat har i brev af 19.oktober 1964 bl. a. udtalt:

"at fredningen ikke berører eksisterende amtsvejes interesser, men amtsrådet vil evt. fremtidig blive vejbestyrelse for Tarpbagevejen. For så vidt en fredning gennemføres, bør fredningsbestemmelserne udformes således, at de ikke bliver til hinder for gennemførelse, evt. fornødne ændringer og udvidelser af denne vej - herunder med hensyn til eventuelle anlæg af rastepladser o.l. - og

at fredningen berører amtsvandinspektoratets interesser derved, at fredningen omfatter arealerne på sydsiden af amtsvandløbet Varde å fra Tarpbagebroen og mod vest.

Under forudsætning af at der ikke ved fredningen fastsættes bestemmelser, der kan være til hinder for vandløbets ved-

ligeholdelse, herunder oplægning af eventuel oprenset fyld, har man intet at bemærke."

Under forhandlingerne for nævnet har skovdirektør Frølund for Naturfredningsrådet udtalt, at kun ganske få åudløb, derunder Varde å's udløb i havet, endnu er bevaret i Danmark. Hele landet har interesse i bevarelse af et så smukt åudløb. Forslaget om etablering af en turistvej er ikke helt tilfredsstillende, idet der ved dets gennemførelse vil blive grebet ind i det smukke og uforstyrrede naturbillede ved åudløbet. Det bør endvidere undersøges og nøje fastlægges, hvorvidt det foreliggende afvandingsprojekt overhovedet vil medføre nogen nationaløkonomisk gevinst. Naturfredningsrådet må principielt ønske det nuværende åudløb bevaret uændret. Subsidiært kan man fra rådets side foreslå, at Tarphagevejen udbygges med et dige.

Borgmester Henning Rasmussen har for Esbjerg byråd fremhævet Esbjerg bys meget store interesser i ethvert fredningsprojekt omkring Ho bugt og har kunnet tilslutte sig den af Naturfredningsforeningen nedlagte påstand. Kommunen er rede til ved en fredning i rimeligt omfang at udrede de bidrag, der måtte blive pålagt kommunen.

Cand. mag. Søren Ødum har på Naturfredningsforeningens vegne anbefalet sagen til fremme i overensstemmelse med den nedlagte påstand under hensyn til de store naturvidenskabelige, rekreative og landskabsæstetiske interesser og har særligt fremhævet Esbjerg by's specielle interesser i rekreative områder på denne egn. Der er en usædvanlig smuk udsigt fra Tarphagevejen over åudløbet, hvor der er et samspil imellem tidevand og en flodudmunding, som er enestående for Danmark og derfor bør bevares. Han har endvidere fremhævet, at fredningssagen ikke kan sammenblandes med land-

vindingssagen, der muligt ikke kan realiseres foreløbig, bl.a. fordi landbokommissionen ikke har afsluttet sine overvejelser om denne og andre landvindingssagers fremme.

Gårdejer Thøger Thøgersen har oplyst, at han og de øvrige lodsejere inden for det af fredningspåstanden omfattede område ikke ønsker noget som helst indgreb i den bestående tilstand fra fredningsmyndighedernes side. Der er tilstrækkeligt med fredede områder i nabolaget, og de arealer, der nu påstås fredede, omfatter udelukkende landbrugsjord, som det vil være meningsløst at frede.

Advokat Dueholm har for samtlige lodsejere, bortset fra Elva Dammark, protesteret imod fredningens gennemførelse. I brev af 29. marts 1965 fra advokaten hedder det bl.a.:

"Der nedlægges principalt påstand om, at fredning ikke gennemføres, idet der ikke forefindes altovervejende offentlige interesser i et sådant omfang, at det kan begrunde indgreb i ejendomsretten.

Subsidiært gøres gældende, at fredning alene skal omfatte den del af arealet, som ligger nord/nordvest for Myrthuevejen, idet det formål, som ønskes opnået med fredning kan sikres her igennem.

Det må forventes, at der vil blive etableret dæmning ved Varde å's udmunding i Ho bugten, og ved denne dæmnings opførelse vil såvel hensyn til udsigten som de naturvidenskabelige hensyn til ådalen ikke mere være tilstede, og det vil være forkert gennem fredning at indskrænke lodsejernes dispositionsmuligheder for en kortere årrække, når det allerede nu kan forudses, at de formål, man i dag vil tilgodese, ikke fremover vil være tilstede.

Med hensyn til erstatningsberegningen skal jeg til indledning gøre gældende, at 300 m grænsen fra skov skal etableres

således, at der ses bort fra de skovarealer, som er beliggende på matr. 1 a, 1 b, 1 c, 1 d, 1 l og 1 k alle af Myrthue, og med denne ændring af skovgrænsen påstås der erstatning således, idet dog specielle tilfælde er anført nedenfor:

For så vidt angår de arealer, der er omfattet af 150 m grænsen fra Varde å, påstås en erstatning på 0,20 kr. m².

For de arealer som ligger nord for Myrthuevejen, men uden for 150 m grænsen samt for de arealer, der ligger syd for den anførte vej i en afstand af indtil 100 m fra vejen, påstås en erstatning på 2,50 kr. pr. m² under hensyn til, at der i området har kunnet gennemføres salg af byggegrunde til den anførte pris (heri undtaget den del af arealet syd for vejen, som ligger inden for 150 m's afstand fra åen).

For arealerne iøvrigt påstås en erstatning på 0,50 kr. pr. m².

Specielle tilfælde: Den del af matr. nr. 1a og 1k Myrthue som er skovbevokset og et areal indtil en afstand af 100 m fra skoven samt et areal på ca. 4.000 m² af matr. nr. 15 Kraunse m.fl. påstås erstattet med en pris af 3 kr. pr. m², for det førstnævnte areals vedkommende som følge af skovbevoksningen og for det sidstnævnte areals vedkommende som følge af, at arealet på grund af særlig bevoksning og beliggenhed vil kunne anvendes til specielle formål såsom selvstændig beliggende beboelse, minkfarm eller lign."

De samlede erstatningskrav efter advokat Dueholm's opgørelse udgør ca. 1.120.000,- kr. for det af påstanden omfattede område.

Ribe amtsråd har taget forbehold om at kræve amtsrådets garantibeløb vedrørende projekteringsudgifterne til landvindings-

sagen refunderet på fredningssagen.

Nævnet skal bemærke følgende:

Efter alt foreliggende findes den rejste fredningssag ikke at burde fremmes på det forelagte grundlag. Fredningsnævnet kan for så vidt tiltræde, at de af sagen omfattede arealer frembyder betydelig naturvidenskabelig, rekreativ og landskabsæstetisk interesse. Imidlertid finder nævnet, at det omhandlede område har en så nøje forbindelse med Varde å's udløb og de nord derfor beliggende arealer, at en fredning i det nu foreslåede omfang ikke findes hensigtsmæssig. Det bemærkes herved, at den under fredningssagen omhandlede landvindingssag vedrørende arealer omkring Varde å's nedre løb, om hvilken der har pågået forhandlinger og har været udarbejdet forskellige projekter igennem mere end 30 år, endnu er uafklaret, således at nævnet ikke på indeværende tidspunkt har mulighed for at bedømme den betydning, en realisation af landvindingsprojektet vil kunne få for hele det pågældende områdes fredningsmæssige status.

Nævnet har endvidere ved sin afgørelse taget i betragtning, at de fremsatte erstatningskrav er af en sådan størrelsesorden, at fordelene ved at gennemføre en fredning i det foreslåede omfang ikke ses at stå i rimeligt forhold til bekostningen ved sagens gennemførelse, selv om der foretages en passende reduktion af de krævede erstatninger. Nævnet finder i denne forbindelse anledning til at fremhæve, at det af sagen omfattede områdes fredningsmæssige værdier i væsentligt omfang vil kunne tilgodeses igennem bebyggelsesregulerende bestemmelser, hvoraf særligt kan fremhæves naturfredningslovens § 25, der som følge af de lokale forhold kommer til anvendelse for ca. 60 % af arealerne. Det bemærkes

herved, at nævnet har lagt til grund, at den i § 25 stk. 2 omhandlede skovbyggelinie strækker sig langs private skovstykker af under 20 ha's størrelse, når disse er sammenhængende eller hovedsagelig sammenhængende med offentlig skov.

Denne kendelse kan indbringes til prøvelse for Overfredningsnævnet, adresse Nyropsgade 22, København V, inden 4 uger fra kendelsens dato, med de deraf følgende virkninger."

Konklusionen er sålydende:

"Den af Danmarks Naturfredningsforening begærede fredning af områder ved sydbredden af Varde å's udløb i Ho bugt bør ikke nyde fremme."

Denne kendelse har Danmarks Naturfredningsforening indanket for Overfredningsnævnet med påstand om fredningens gennemførelse som krævet ved nævnet.

Overfredningsnævnet har den 8. juli 1966 besigtiget de omhandlede arealer og forhandlet med repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, naturfredningsrådet, ministeriet for kulturelle anliggender, fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter, Ribe amtsråd, Alslev-Hostrup sogneråd, Esbjerg og Varde byråd, Det danske Hedeselskab, statens landvindingsudvalg, Lodsejerudvalget vedrørende afvandingsprojektet samt de af fredningspåstanden omfattede lodsejere.

Under besigtigelsen blev af Danmarks Naturfredningsforening, naturfredningsrådet m.fl. blandt andet særlig fremhævet områdets betydelige fredningsværdi uafhængig af gennemførelse af en eventuel afvanding. Esbjerg kommune gav - som for nævnet - udtryk for en enstemmig og stærk anbefaling af fredningen med henvisning til

dennes store rekreative betydning for Esbjergs befolkning. Hedeselskabets repræsentant bemærkede under sin redegørelse for afvandings-sagen, at regulering af åens udløb måtte anses for uundgåelig før eller senere - hvilket statens landvindingsudvalg tilsluttede sig - at det foreliggende afvandingsprojekt ville få ret ringe indflydelse på åens bredder og nærmeste omgivelser, samt at hedeselskabet var villig til ved et samarbejde med fredningsmyndighederne at søge projektet udformet så tiltalende som muligt og med hensyntagen til fredningsinteresserne.

For de af sagen berørte lodsejere, bortset fra fru Dammark, gentog advokat Dueholm de for nævnet nedlagte erstatningspåstande.

Overfredningsnævnet har senere forhandlet med Esbjerg byråd, der har lagt stor vægt på etablering af en forbindelse mellem ålandskabet og den syd for liggende Myrthue plantage, der tilhører kommunen, samt givet tilsagn om at ville udrede de med fredning af arealer syd for Myrthuevejen forbundne omkostninger.

Efter Overfredningsnævnets opfattelse udgør Varde å's udløb med omliggende arealer et smukt og storslået landskab, hvortil knytter sig betydelige videnskabelige, undervisningsmæssige og rekreative interesser. Den ret høje sydlige bred udgør en ikke uvæsentlig del af dette landskab og har herudover selvstændig betydning på grund af Esbjerg kommunes syd for liggende rekreative arealer.

Overfredningsnævnet har derfor besluttet at ændre den indankede kendelse således, at fredning gennemføres i nedenstående i forhold til fredningspåstanden noget reducerede omfang, jfr. det kendelsen vedhæftede kort:

Vedrørende fredningens omfang:

Nord for Myrthuevejen:

Arealerne mellem denne og åbredden fra Tarpbagebroen mod øst til bygningerne på matr. nr. 1c Hostrup mod vest med undtagelse af bygninger med have på matr. nr. 2b og 4b smst.

Syd for Myrthuevejen:

Matr. nr. 1k Myrthue og den syd for vejen liggende del af matr. nr. 1c samt af matr. nr. 1a smst. den del, som ligger nord for en forlængelse mod vest af skellet mellem matr. nr. 1a og 1b. Disse arealer - 19,6 ha - er alle beliggende indenfor skovbyg-
gelinien.

Vedrørende fredningens indhold:

Under denne sag, der angår et ret begrænset areal, har Overfredningsnævnet ikke anset det muligt at tage stilling til projekter vedrørende afvanding af Varde å og inddigning af dennes udløb. Disse projekter er meget omfattende og deres gennemførelse uvis.

Overfredningsnævnet har derfor udformet fredningsservitutten således, at denne fredning ikke hindrer gennemførelse af en inddigning som den projekterede. Det er herved forudsat, at projektet ikke vil blive realiseret uden omfattende forhandling, også med fredningsmyndighederne, og at der ved dets eventuelle realisation tages videst muligt hensyn til landskabets fredningsmæssige værdier.

For det fredede er vedtaget følgende

fredningsbestemmelser:

- § 1. Området må ikke bebygges.
- § 2. Boder, skure, master og andre skæmmende indretninger må ikke opføres. Det er dog tilladt uden nævnets godkendelse at indrette læskure i forbindelse med allerede eksisterende landbrug.

- § 3. Afgravning og opfyldning er ikke tilladt, ligesom det ikke uden nævnets godkendelse er tilladt at foretage ændringer af åbredden. Såfremt der i forbindelse med en afvanding af Varde å bygges en dæmning over åens udløb, skal fredningen dog ikke være til hinder for dæmningens tilslutning til det fredede areal og de dermed forbundne vejarbejder. Forinden jordarbejdernes udførelse optages forhandling med fredningsnævnet for Ribe amtsrådsreds om disses nærmere udformning.
- § 4. Det er i området ikke tilladt at indrette lossepladser eller oplagspladser for brugte automobiler og lign.
- § 5. Det er uden fredningsnævnets samtykke ikke tilladt at anvende det fredede til lejr-camping- eller parkeringsplads.
- § 6. Det er ikke tilladt at foretage beplantning bortset fra læhegn.

Vedrørende erstatning:

For den således vedtagne fredning har Overfredningsnævnet tilbudt lodsejerne de nedenfor nævnte erstatningsbeløb med bemærkning om, at Overfredningsnævnet herved har forudsat, at der ikke ville være blevet dispenseret fra den i naturfredningslovens § 25, stk. 4, foreskrevne 150 m-byggelinie fra åer, at der for så vidt angår arealer syd for Myrthuevejen - der alle er beliggende indenfor 300 m's afstand fra Myrthue plantage - er tillagt den i naturfredningslovens § 25, stk. 2, indeholdte byggelinie en vis betydning, samt at der med hensyn til arealer nord for Myrthuevejen under hensyn til skovens karakter og arealernes beliggenhed ikke er taget hensyn til skovbyggelinien.

Lodsejerne har alle accepteret de fremsatte erstatningstilbud, således som disse er angivet i følgende opstilling over de

fredede ejendomme:

Ejer: Matr.nr.:	Fredet areal i ha ca.:	Erstatning:
1. Henning Sørensen, 4 _b Kraunse 1 _k Myrthue	7,4 6,7	35.500
2. Karl Andreas Christiansen, 2 _b , 7 _i Kraunse	10,3	14.000
3. Rudolf Sillesen, 14 Kraunse	0,9	1.000
4. Thøger Thøgersen, 1 _c Myrthue	19,6	44.200
5. Niels Peder Pedersen, 1 _a Myrthue	7,5	22.500
6. Elva Lydia Dammark, 3 _n Kraunse	0,3	500
	<u>ialt: 52,7</u>	<u>ialt: 117.700</u>

Erstatningsbeløbene forrentes med 6% p.a. fra den 14.juni 1965, til betaling sker.

Berettiget til at påtale overtrædelser af foranstående bestemmelser er fredningsnævnet for Ribe amtsrådsreds og Danmarks Naturfredningsforening.

Et kort, nr. Rib.116, visende de fredede arealer, der ialt andrager ca. 53 ha, er vedhæftet nærværende kendelse.

T h i b e s t e m m e s:

Den af fredningsnævnet for Ribe amtsrådsreds den 14.juni 1965 afsagte kendelse vil være at ændre således, at de i foranstående opstilling nævnte ejendomme i Hostrup sogn fredes efter de ovenfor anførte bestemmelser. I erstatning udbetales:

1. Gårdejer Henning Sørensen, Kraunse pr. Varde.....,.....	35.500 kr.
2. Gårdejer Karl Andreas Christiansen, Kraunse pr. Varde,.....	14.000 kr.
3. Gårdejer Rudolf Sillesen, Kraunse pr. Varde.....,.....	1.000 kr.
4. Gårdejer Thøger Jørgen Thøgersen, Myrthue pr. Varde,.....	44.200 kr.
5. Gårdejer Niels Peder Pedersen, Myrthue pr. Varde,.....	22.500 kr.
6. Gårdejerske, fru Elva Lydia Dammark, Kraunse pr. Varde,.....	<u>500 kr.</u>

I alt: 117.700 kr.

Af erstatningsudgifterne med renter 6% p.a. fra den 14. juni 1965 udredes 58.800 kr. med renter af Esbjerg kommune. Resten udredes af statskassen med 3/4, medens 1/4 afholdes af Ribe amtsfond og de i amtsråds kredsen beliggende købstadkommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

G. Hermann
G. Hermann

K E N D E L S E

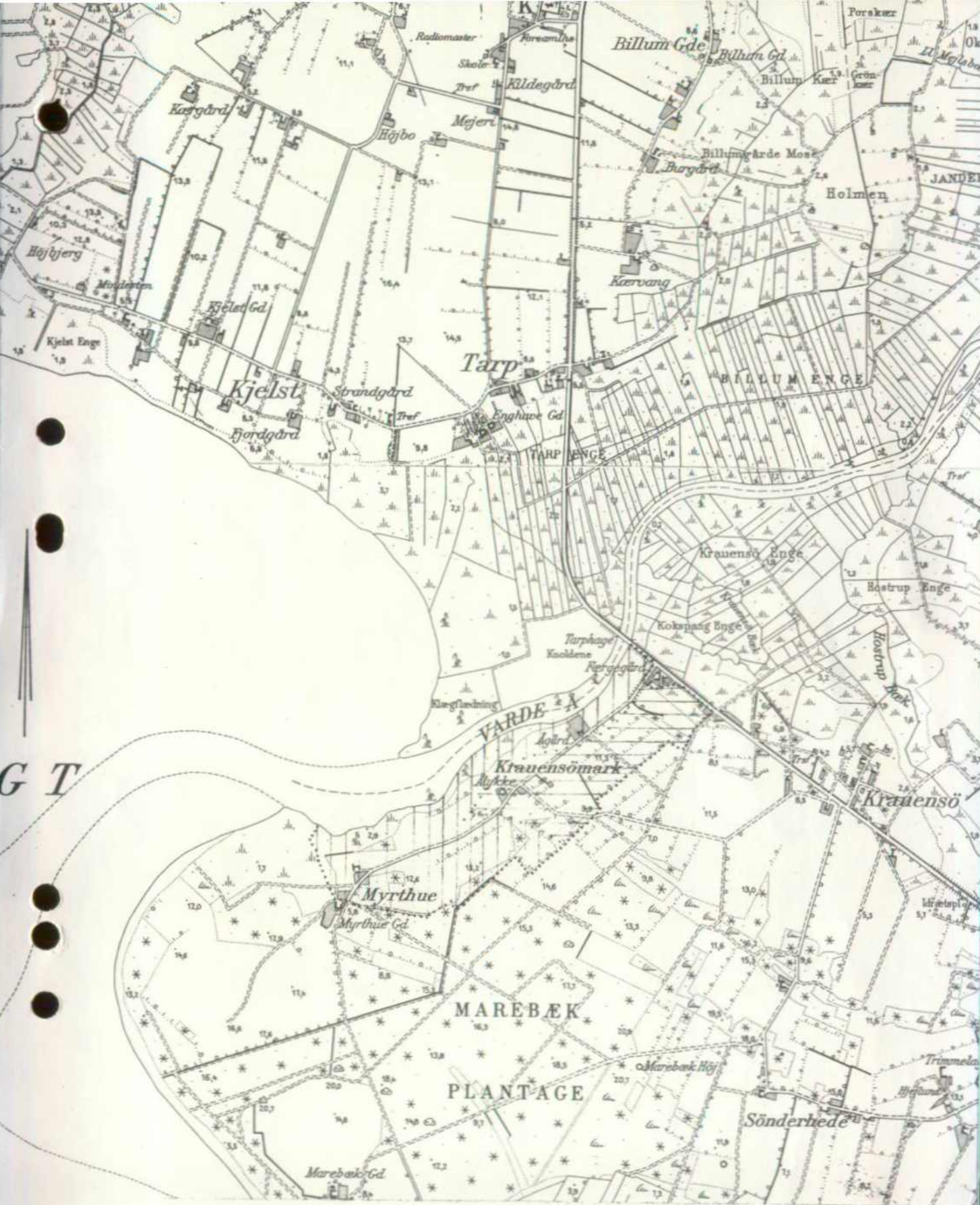
afsagt den 14. juni 1965

af

fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds
vedrørende

fredning af arealer i Hostrup sogn
langs sydbredden af Varde Å's
udløb i Ho Bugt

CITERET FULDT UD I OFN K AF 16/2 1967

AREALER VED UDLØBET AF VARDE Å

..... Grænse for fredningspåstand

||||| Omfattet af naturfredningslovens § 25, stk. 2 og 4

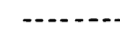
==== " " " " § 22

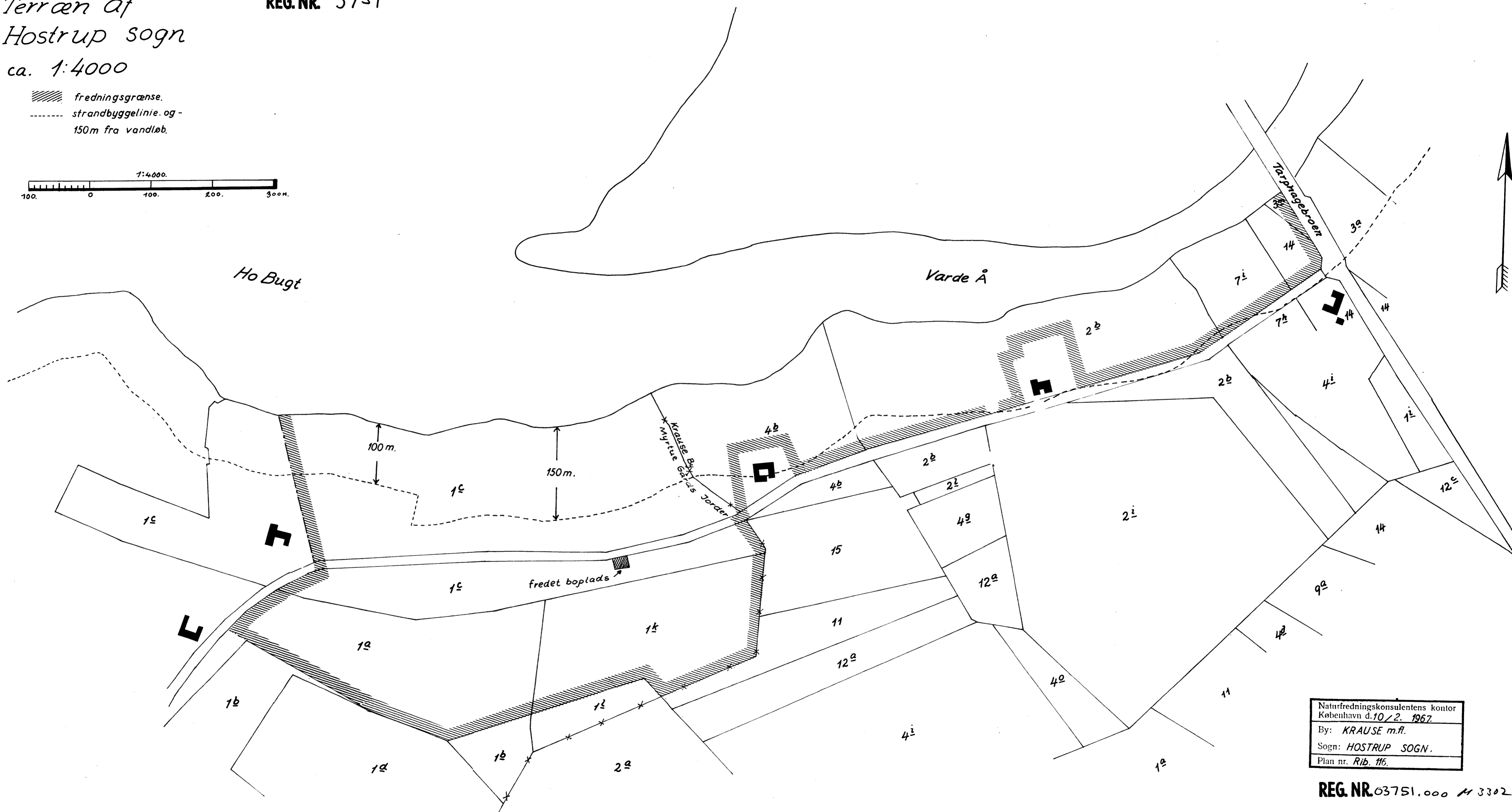
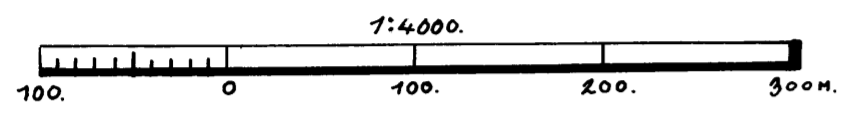
1:25000

KORT>

Terræn af
Hostrup sogn
ca. 1:4000

REG. NR. 3751

 fredningsgrænse.
 strandbyggelinie. og -
 150m fra vandløb.

Naturfredningskonsulentens kontor
 København d. 10 / 2. 1967.
 By: KRAUSE m.fl.
 Sogn: HOSTRUP SOGN.
 Plan nr. Rib. 116.

REG. NR. 03751.000 / 3302